

Proves d'accés a la universitat

Llengua i cultura llatines
Sèrie 1

Qualificació			TR
Exercicis	1		
	2		
	3		
	4		
Suma de notes parcials			
Qualificació final			

Etiqueta de l'estudiant

Ubicació del tribunal

Número del tribunal

Etiqueta de qualificació

Etiqueta de correcció

La prova consta de quatre exercicis. Feu l'exercici 1 (traducció). Trieu UNA de les dues opcions (A o B) de l'exercici 2 (morfosintaxi i etimologia) i resoleu-la, UNA de les dues opcions (A o B) de l'exercici 3 (cultura llatina i el seu llegat) i resoleu-la i UNA de les dues opcions (A o B) de l'exercici 4 (exposició d'un tema de cultura llatina i el seu llegat) i resoleu-la.

1. Exercici de traducció

[4 punts]

Feu la versió del text següent:

**Un cop Cèsar arriba a Britània, fa desembarcar les tropes
i ho disposa tot per anar a l'encontre de l'enemic**

Caesar, exposito exercitu et loco castris idoneo capto, ubi ex captiuis hostium locum cognouit, cohortes decem ad mare reliquit et equites trecentos, ut praesidio nauibus essent; praesidio Q. Atrium praefecit et ipse ad hostes contendit.

Juli CÈSAR. *Guerra de les Gàl·lies*, V, 9, 1

Lèxic subratllat (per ordre alfabètic):

castra, -orum (n. pl.): campament.

expono, *exposui*, *expositum* (3a, tr.): (naut.) desembarcar, fer baixar [d'una nau].

idoneus, -a, -um: apte, apropiat per a (amb dat.).

locus, -i (m.): lloc, indret; (mil.) posició.

praeficio, *praefeci*, *praefectum* (3a, tr.): posar al capdavant de (amb ac. de persona i dat. de cosa).

praesidium, -i (n.): protecció, (mil.) guarnició, destacament; *praesidio esse*, servir de protecció a (amb dat.).

Q. Atrius, -i (m.): Quint Atri (oficial romà).

relinquo, *reliqui*, *relictum* (3a, tr.): deixar.

ubi (conj.): quan.

2. Exercici de morfosintaxi i etimologia

[2 punts]

OPCIÓ A

2.1. Morfosintaxi [1 punt]

a) Digueu com s'anomena la construcció formada per *exposito exercitu*; expliqueu els elements que la constitueixen i la relació sintàctica existent entre ells.

b) Indiqueu el subjecte i el complement directe del verb *reliquit*.

2.2. Etimologia [1 punt]

a) Esmenteu dos cultismes derivats o compostos a partir dels ètims llatins:

— *locus*, -i:

— *capio*, *capere*, *cepi*, *captum*:

b) Indiqueu amb quin mot llatí del text estan relacionades etimològicament les paraules:

— *decenni*:

— *incògnita*:

OPCIÓ B

2.1. Morfosintaxi [1 punt]

a) Digueu com s'anomena la construcció formada per *loco castris idoneo capto*; expliqueu els elements que la constitueixen i la relació sintàctica existent entre ells.

b) Indiqueu quina funció sintàctica fa el sintagma preposicional *ad hostes* respecte al verb *contendit*.

2.2. Etimologia [1 punt]

a) Esmenteu dos cultismes derivats o compostos a partir dels ètims llatins:

— *navis*, -is:

— *facio*, *facere*, *feci*, *factum*:

b) Indiqueu amb quin mot llatí del text estan relacionades etimològicament les paraules:

— *hostil*:

— *cognitiu*:

3. Exercici de cultura llatina i el seu llegat

[2 punts]

OPCIÓ A

[Cada resposta correcta val 0,5 punts; les respostes errònies no seran penalitzades]

Escriviu en els espais en blanc el llatanisme que considereu més adient per a completar cadascuna de les frases següents. Tingueu en compte que l'heu de triar de la llista que trobareu a continuació de les frases i que no en podeu repetir cap.

- 3.1. El portaveu del govern, en la roda de premsa, va explicar _____ totes les mesures aprovades pel Consell de Ministres.
- 3.2. Al meu pare li encanta anar a buscar bolets; troba que omplir-ne el cistell és el _____ de la felicitat.
- 3.3. El premi Cámara d'Or és un guardó del Festival de Canes a la millor _____ presentada en una de les seves seccions.
- 3.4. La narrativa de Faner és molt _____, és un cas especial dins la narrativa catalana contemporània.

Llatínismes: *interim*, *sui generis*, *maremàgnum*, *rictus*, *coitus interruptus*, *idem*, *placebo*, *ad kalendas Graecas*, *súmmum*, *vox populi*, *beatus ille*, *in fraganti*, *opera prima*, *lapsus*, *in extenso*, *referendum*.

OPCIÓ B

[Cada resposta correcta val 0,5 punts; per cada resposta incorrecta es descomptaran 0,16 punts i per les qüestions no contestades no hi haurà cap descompte]

Encercleu la lletra que correspon a l'opció correcta en cada cas.

- 3.1. En una epopeia
 - a) només es narren fets verídics.
 - b) es ridiculitzen els vicis de la societat contemporània.
 - c) es relaten gestes heroiques.
 - d) predomina l'expressió dels sentiments i les emocions de l'individu.
- 3.2. Terenci va escriure
 - a) poesia elegíaca.
 - b) discursos polítics.
 - c) prosa historiogràfica.
 - d) comèdies.
- 3.3. El poeta Horaci va formar part del cercle artístic
 - a) dels *poetae novi*.
 - b) de Mecenas.
 - c) de Messala Corví.
 - d) dels Escipions.
- 3.4. La part de la retòrica que s'ocupa de la tria dels mots per a exposar les idees amb l'ornament i els recursos estilístics apropiats s'anomena
 - a) *inuentio*.
 - b) *elocutio*.
 - c) *actio*.
 - d) *memoria*.

4. Exercici d'exposició d'un tema de cultura llatina i el seu llegat

[2 punts]

OPCIÓ A

Llegiu el passatge de sota, que pertany a una de les lectures obligatòries, i observeu la imatge de la pintura de Giuseppe Cesari (1568-1640) de la vostra dreta. Elaboreu un text expositiu de quinze línies com a mínim (unes cent cinquanta paraules) en què respongueu a les qüestions següents:

- A quina obra i a quin episodi concret d'aquesta obra pertany el passatge.
- Qui n'és l'autor, en quin entorn literari va desenvolupar la seva producció i quin càstig se li va imposar per causa d'un dels seus poemes.
- Qui són els protagonistes de l'episodi i quines són les circumstàncies en què es troben.
- En quin punt del relat cal situar el passatge.
- Qui diu «Ara conta que m'has vist sense vels; si pots contar-ho, t'és llegut» i per què ho diu.
- Quines seran les conseqüències de la trobada dels protagonistes i com acabarà, finalment, el jove a qui s'adreça la interpellació anterior.

Tot d'una que va entrar a la cova que les fonts ruixaven, les nimfes, nues com eren, es perculiren el pit en veure l'home i amb xiscles sobtats van omplir tot el bosc [...]. Tot i que era espès l'esbart de les companyes, ella es va estar de costat i va girar endarrere la cara; hauria volgut tenir a punt les sagetes, però va prendre les aigües que li eren a mà i va mullar el rostre viril i ruixant-li la cabellera amb les ones venjadores afegí aquestes paraules, que li anunciaven el pròxim malastre: «Ara conta que m'has vist sense vels; si pots contar-ho, t'és llegut.»

(Traducció d'Adela M. Trepal i Anna M. de Saavedra)

OPCIÓ B

La Paeria de Lleida demana ajudes per a les termes romanes de Remolins

La Paeria té la intenció d'iniciar durant aquest mandat la recuperació i museïtzació com a centre d'interpretació de les antigues termes romanes de Cardenal Remolins, com a part d'un futur Museu d'Història de la Ciutat, a l'antiga farinera La Meta. Fa dues dècades que el solar de Remolins on es troben aquests vestigis d'època romana està tancat i abandonat, i la seua restauració és una reiterada reivindicació dels comerciants de la zona.

Per poder dur a terme la rehabilitació d'aquest patrimoni històric, l'Ajuntament ha sol·licitat una ajuda dins de la línia del 2 % cultural que impulsa el Govern central.

Fragment extret del diari *Segre* [en línia] (28 desembre 2023)

La notícia precedent fa referència a un monument emblemàtic de la Lleida romana, del qual encara es conserven força vestigis. En quinze línies com a mínim (unes cent cinquanta paraules), desenvolueu el tema: *La ciutat romana de Lleida*, contestant les qüestions següents:

- Digueu el nom llatí de la ciutat i la cronologia de la seva fundació.
- Especifiqueu quin poble iber ocupava abans la zona i el nom del nucli habitat anterior a la fundació romana.
- Comenteu el paper històric transcendental de la ciutat a la Hispània del segle I aC; esmenteu el principal conflicte bèl·lic que hi tingué lloc.
- Digueu quin famós líder romà va participar en aquest conflicte i va relatar els fets en una obra; especifiqueu el títol d'aquesta obra.
- Descriviu l'estructura urbanística de la ciutat en relació amb les característiques topogràfiques del seu emplaçament.
- Tenint en compte la notícia precedent del diari *Segre*, esmenteu les principals restes romanes conservades en la Lleida actual.

--	--

--	--

Etiqueta de l'estudiant

Institut
d'Estudis
Catalans

Proves d'accés a la universitat

Llengua i cultura llatines
Sèrie 5

Qualificació			TR
Exercicis	1		
	2		
	3		
	4		
Suma de notes parcials			
Qualificació final			

Etiqueta de l'estudiant

Ubicació del tribunal

Número del tribunal

Etiqueta de qualificació

Etiqueta de correcció

La prova consta de quatre exercicis. Feu l'exercici 1 (traducció). Trieu UNA de les dues opcions (A o B) de l'exercici 2 (morfosintaxi i etimologia) i resoleu-la, UNA de les dues opcions (A o B) de l'exercici 3 (cultura llatina i el seu llegat) i resoleu-la i UNA de les dues opcions (A o B) de l'exercici 4 (exposició d'un tema de cultura llatina i el seu llegat) i resoleu-la.

1. Exercici de traducció

[4 punts]

Feu la versió del text següent:

De la còpula amb un toro, Pasífae infantia el Minotaure

Cum Pasiphaa, Solis filia, uxor Minois, sacra deae Veneris per multos annos non fecisset, Venus amorem infandum erga taurum illi obiecit. Daedalus uaccam ligneam fecit, in qua illa cum tauro concubuit; ex hoc compressu Minotaurus natus est capite bubulo, parte inferiore humana.

Higí. *Faules*, 40

Lèxic subratllat (per ordre alfabètic):

caput, -itis (n.): cap.

compressus, -us (m.): unió, còpula.

concumbo, *concubui*, *concubitum* (3a, intr.): jeure, allitar-se amb.

Daedalus, -i (m.): Dèdal (arquitecte del Laberint de Creta).

facio, *feci*, *factum* (3a, tr.): fer, dur a terme.

infandus, -a, -um: indicible, monstruós.

Minos, *Minois* (m.): Minos (rei de Creta).

Minotaurus, -i (m.): el Minotaure.

nascor, *natus sum* (3a, dep., intr.): néixer.

obicio, *obieci*, *obiectum* (3a, tr.): infondre.

Pasiphaa, -ae (f.): Pasífae.

sacrum, -i (n.): (pl.) ritu, cerimònia religiosa.

Sol, *Solis* (m.): el Sol (déu identificat amb Hèlios i Febus).

Venus, -eris (f.): Venus (deessa itàlica identificada amb Afrodita).

2. Exercici de morfosintaxi i etimologia

[2 punts]

OPCIÓ A

2.1. Morfosintaxi [1 punt]

- a) En la construcció *Cum Pasiphaa [...] non fecisset*, digueu quin tipus d'oració introdueix la conjunció *cum* i justifiqueu-ho.
- b) Digueu a qui es refereix el pronom demostratiu *illa* i quina funció fa respecte al verb *concubuit*.
- c) Analitzeu morfosintàcticament el substantiu *Minotaurus*.

2.2. Etimologia [1 punt]

- a) Esmenteu dos cultismes derivats o compostos a partir dels ètims llatins:
 - *caput, -itis*:
 - *facio, facere, feci, factum*:
- b) Indiqueu amb quin mot llatí del text estan relacionades etimològicament les paraules:
 - *afiliar*:
 - *multicultural*:

OPCIÓ B

2.1. Morfosintaxi [1 punt]

- a) Indiqueu el subjecte i el complement directe de la forma verbal *fecisset*.
- b) Digueu quin és l'antecedent del pronom *qua* i quina funció sintàctica fa el sintagma *in qua* respecte al verb *concubuit*.
- c) Analitzeu morfosintàcticament el sintagma *capite bubulo*.

2.2. Etimologia [1 punt]

- a) Esmenteu dos cultismes derivats o compostos a partir dels ètims llatins:
 - *pars, partis*:
 - *annus, -i*:
- b) Indiqueu amb quin mot llatí del text estan relacionades etimològicament les paraules:
 - *nounat*:
 - *multicolor*:

3. Exercici de cultura llatina i el seu llegat

[2 punts: cada resposta correcta val 0,5 punts; per cada resposta incorrecta es descomptaran 0,16 punts i per les qüestions no contestades no hi haurà cap descompte]

OPCIÓ A

Encercleu la lletra de l'opció correcta per a cada espai en blanc per tal de completar cadascuna de les frases següents:

- 3.1. Té _____ posar en marxa algun projecte nou?
a) *in fraganti*
b) *in albis*
c) *in mente*
d) *in articulo mortis*
- 3.2. El «suposat» genocidi contra la població del Donbàs per la seva identitat russa va constituir _____ ideal per a Moscou.
a) un *memorandum*
b) un *modus vivendi*
c) un *accèsit*
d) un *casus belli*
- 3.3. Ho va anunciar _____ perquè tothom se n'assabentés.
a) *in vitro*
b) *honoris causa*
c) *urbi et orbi*
d) *cum laude*
- 3.4. La presència d'aigua és _____ per a la vida.
a) un *lapsus*
b) un *súmmum*
c) un *maremàgnum*
d) *conditio sine qua non*

OPCIÓ B

Marqueu amb una creu la casella corresponent segons si les afirmacions següents són vertaderes o falses (si marqueu «vertader», cal que siguin certs TOTS els aspectes que s'hi esmenten).

	Vertader	Fals
3.1. El vers propi de l'èpica és el septenari iàmbic.	☐	☐
3.2. Els <i>cantica</i> de les comèdies de Plaute són les parts cantades i acompanyades de música.	☐	☐
3.3. L'autor de l' <i>Epístola als Pisons</i> o <i>Art poètica</i> és Quint Horaci Flac.	☐	☐
3.4. La <i>Mostellaria</i> de Plaute correspon al subgènere de la <i>fabula palliata</i> .	☐	☐

4. Exercici d'exposició d'un tema de cultura llatina i el seu llegat

[2 punts]

OPCIÓ A

Llegiu el passatge de sota, que pertany a una de les lectures obligatòries, i observeu la imatge de la pintura de John William Waterhouse (1903) de la vostra dreta. Elaboreu un text de quinze línies com a mínim (unes cent cinquanta paraules) en què respongueu a les qüestions següents:

- A quina obra i a quin episodi concret d'aquesta obra pertany el passatge.
- Qui n'és l'autor, en quin entorn literari va desenvolupar la seva producció i quin càstig se li va imposar per causa d'un dels seus poemes.
- Qui protagonitza l'episodi.
- Quins esdeveniments confirmen el vaticini de Tirèsiades.
- Quin trastorn de la personalitat pren la seva denominació del nom del protagonista del mite i en què consisteix.

Per les ciutats aònies on s'havia estès la seva anomenada, ell (Tirèsiades) donava respostes infal·libles al poble que venia a consultar-lo. La primera que va provar la veritat de la seva paraula fou la blavissa Liríope, que un dia el Cefís va enllaçar en un retomb del seu corrent i, tancada en les seves ones, li va fer violència. Va deslliurar la bellíssima nimfa un infant, que aleshores ja podia ser amat [...]. Consultat si veuria llargs anys de madura vellesa, l'endeví dels fets va dir: «Si no es conegués». Molt de temps va semblar vana la veu de l'àugur: el resultat en va donar la prova, i la realitat i la mena de mort i la novetat de la follia.

(Traducció d'Adela M. Trepal i Anna M. de Saavedra)

OPCIÓ B

Titus Livi, en el llibre 34 de la *Història de Roma*, en referir-se a una ciutat romana de Catalunya, escriu:

Aleshores ja eren dues ciutats, separades per una muralla. L'una l'ocupaven els grecs, oriünds de Focea [...]; l'altra, els hispans [...]. Un tercer poble va ser el dels colons romans, que hi foren establerts pel diví Cèsar, després de la desfeta dels fills de Pompeu. Actualment tots tres pobles resten units en un de sol, després d'haver estat acceptats com a ciutadans romans, de primer els hispans i després els grecs.

En quinze línies com a mínim (unes cent cinquanta paraules), elaboreu un text expositiu contestant les qüestions següents:

- De quina ciutat es tracta.
- En quin segle i per quin motiu hi arribaren els grecs.
- Quan i per què hi arribaren els romans.
- Com era la ciutat (estructura i edificis).

--	--

--	--

Etiqueta de l'estudiant

Institut
d'Estudis
Catalans